

Magazín21

Prosinec 2022
IV. ročník

Jediný oficiální zpravodaj
Zlínského kraje

magazin21.cz

**Mikulášská obchůzka v obci Žlutava
se těší již 200 let trvající tradici**

Jízdné v dopravě
se nezdrazí

Radim Holíš: rozhovor
v poločase

Akční žena
Zuzana Forejtková

Ti kdo doma pečují,
byli oceněni

Zlíns Kraj bez
hranic **kraj**

1. Zastupitelstvo Zlínského kraje schválilo poskytnutí individuální dotace **4 794 000 korun** pro Charitu Uherské Hradiště na zajištění provozu **Centra duševního zdraví**, které vzniklo v rámci pilotního projektu Ministerstva zdravotnictví ČR. Centrum nabízí komplexní služby pro klienty s vážnou psychiatrickou diagnózou, aby byli podpořeni ve společenském začlenění i sociálním zotavení.

2. Šéfdirigent Bamberkých symfonií **Jakub Hruša**, který jako výrazný mladý talent působil i ve Zlínské Filharmonii Bohuslava Martinů jako její šéfdirigent, se od září 2025 stane hudebním ředitelem **Královské opery v Londýně**. Je to post, který se z Čechů dostalo jen Rafaelu Kubelíkovi.

3. Město Kroměříž pokračuje s **přestavbou bývalé vojenské správy** v Havlíčkově ulici na byty. Podle starosty Tomáše Opatrného by na jaře 2023 mohly být hotové a sloužit mladým rodinám a seniorům, případně i profesím, které ve městě citelně chybí, například lékařům.

4. Zlínský kraj uspořádal pravidelné **setkání poskytovatelů sociálních služeb**. Od zástupců Ministerstva práce a sociálních věcí a také Odboru sociálních věcí krajského úřadu se dozvěděli aktuální informace o financování resortu v příštím roce i změnách v legislativě.

5. Do kin a televize zamířil nový dokument o vynálezci Josefu Sousedíkovi s názvem **Edison ze Vsetína**. Vznik filmu podpořil Zlínský kraj částkou 288 tisíc korun. Jde o druhý dokument o životě a práci Josefa Sousedíka z dílny režiséra Martina Pátka.

6. Pomocí obcím s rozšířenou působností realizovat důležité projekty je smyslem dotační podpory, s níž letos nově přišel Zlínský kraj. Podpořeno bylo již 11 projektů, souhrnnou sumou 165 milionů korun. Přes 15 milionů korun schválilo krajské zastupitelstvo na nové **kulturní centrum v Rožnově pod Radhoštěm**.

7. Uherskohradištská nemocnice zakoupila z vlastního rozpočtu **dva nové sanitní vozy** v hodnotě téměř **2,8 milionu korun**. Splňují přísné technické normy. Nechybí v nich klimatizace, polohovatelná nosítka a sedačky. Jedno z vozidel disponuje i wifi připojením či vyhřívanými sedačkami pro pacienty.

8. Ve státní svátek 17. listopadu, který je **Dnem boje za svobodu a demokracii** a zároveň Mezinárodním dnem studentstva, se představitelé kraje zúčastnili pietního aktu ve Zlíně.

9. Také v příštím roce hodlá Zlínský kraj finančně podpořit projekt **Senior Pas**, jehož cílem je motivovat občany ve věku 55+ k zájmovým, sportovním, kulturním i vzdělávacím aktivitám prostřednictvím nabízených slev.

10. Od roku 2023 se Zlínský kraj zapojí do projektu nazvaného **Rodinné pasy**, zaměřeného na rodiny s dětmi. Stejně jako u podobné iniciativy – Senior Pasů – je i zde realizátorem brněnská společnost Sun Drive Communications.

21 zpráv z Jednadvacítky

11. Odbor školství Krajského úřadu uspořádal XIV. ročník **Krajské konference k primární prevenci rizikového chování** s cílem přispět ke zvýšení odbornosti pedagogických pracovníků základních a středních škol v podpoře duševní pohody žáků i učitelů. Přednášeli zde psychologové a psychiatři.

12. Učit se od úspěšných manažerů, pracovat na svých osobních plánech a vzdělávat se ve finanční gramotnosti. To mohou následujícího půl roku účastníci **Regionálního podnikatelského kempu pro děti z dětských domovů a sociálně znevýhodněných rodin**.

13. Pracovní **setkání zaměstnanců dopravních úřadů** šesti obcí s rozšířenou působností provozujících MHD uspořádalo oddělení veřejné dopravy Krajského úřadu Zlínského kraje. Diskutovalo se například o licenčním řízení a schvalování jízdních řádů.

14. Třicet let existuje ve Vsetíně **zvuková knihovna pro slabozraké a nevidomé**. Její zaměstnanci i návštěvníci si letos toto významné výročí připomněli už několikrát. Oslovy vyvrcholily ve druhém listopadovém týdnu v centrální budově Masarykovy veřejné knihovny.

15. V sídle kraje se konala **přednáška o nutnosti očkovací prevence**. Hlavní lektorkou byla ředitelka protiepidemického odboru KHS Jihomoravského kraje Renata Čiupková, která varovala před trendem odmítání očkování, primárně u rodičů malých dětí.

16. Krajská rada nastavila podmínky pro realizaci projektu ke **zvýšení kapacity ambulantních a terénních sociálních služeb**, na něž bude 18 poskytovatelů sociálních služeb v letech 2023–2025 čerpat dotace ve výši **400 milionů korun**. Posílí se sociálně terapeutické dílny, podpora samostatného bydlení klientů, sociální rehabilitace a osobní asistence.

17. Rada Zlínského kraje projednala vzor smlouvy, na základě které mohou poskytovatelé sociálních služeb získat od kraje **návratnou finanční výpomoc** před tím, než na svou činnost dostanou peníze od státu. Kraj uvolní přes **309 milionů korun pro 267 sociálních služeb**.

18. Dotaci **1 milion korun na rozvoj Baťova kanálu** schválili krajské radní. Tyto peníze budou využity na pokrytí provozních výdajů, výdajů spojených s údržbou a opravami cyklostezky a přístavišť a také na výměnu elektrocentrály na lodi Morava. Přidělení dotace musí ještě schválit také krajské zastupitelstvo.

19. Druhý listopadový týden přinesl **zlínské zoo** rekordní počet návštěvníků v tomto ročním období. Díky vstupnému pro obyvatele Zlínského kraje ve výši 20 korun si od pondělí 7. do neděle 13. listopadu našlo do zoo cestu celkem **33 860 návštěvníků**.

20. Díky teplotám, které klesly pod bod mrazu a na horách i sněžilo, začaly o víkend 19.–20. listopadu **zasněžovat některé skiareály ve Zlínském kraji**. Podle mluvčí Ski areálu Razula ve Velkých Karlovicích Martiny Žáčkové je to o několik dnů dříve než v minulých letech.

21. Plánovaný **obchvat Luhačovic**, který by měl odhadem přijít na téměř miliardu a půl, by se mohl začít realizovat **v roce 2030**. Obchvat by měl začínat u křižovatky u Biskupic, na druhé straně se napojí na okružní křižovatku nad Luhačovickou přehradou. Dlouhý bude 9,6 kilometru.

Cena jízdného ve veřejné dopravě zůstane od 1. ledna stejná, kraj zdražovat nebude

Jan Vandíř

Ceny jízdného ve veřejné dopravě zůstanou ve Zlínském kraji i po Novém roce stejné jako doposud. Vzhledem k výraznému nárůstu nákladů hejtmanství původně zvažovalo, že od 1. ledna 2023 ceny za cestování ve veřejné dopravě navýší, nakonec tak však neučiní.

„Rozhodli jsme se, že v tuto chvíli jízdné zdražovat nebudeme. V dnešní nelehké době se lidé musejí potýkat s velkým růstem cen prakticky u všeho a nechceme proto ještě více zatěžovat jejich rozpočty. Navíc jsme rádi, že se nám cestující po koronavirové pandemii začali do veřejné dopravy opět vracet a byli bychom rádi, kdyby tento pozitivní trend i nadále pokračoval,“ uvedl náměstek hejtmana Zlínského kraje pro dopravu Radek Doležel.

Od 1. ledna 2023 tak v platnosti zůstává aktuální ceník jízdného Integrované dopravy Zlínského kraje, kdy jednotná nástupní sazba v autobusech i vlacích činí 11 korun a za každý ujetý kilometr cestující platí 1 korun 35 haléřů. Od 1. července letošního roku je možno pořídit si i předplatnou jízdenku, a to na 7 nebo 30 dní.

„O tyto časové jízdenky, díky kterým lze veřejnou dopravu cestovat levněji, je mezi lidmi velký zájem. V blízké době proto chystáme jejich rozšíření,“ informoval náměstek Doležel.

V prosinci dojde k celostátním změnám v jízdních řádech

Od neděle 11. prosince 2022 už tradičně dojde k celostátním změnám v jízdních řádech. Úpravy se dotknou i vlakových a autobusových spojů na linkách Integrované dopravy Zlínského kraje (IDZK). Změny, k nimž dojde na vlakových linkách, mají za

cíl zejména zjednodušit cestování v dobách největší špičky. *„Pokud to bylo možné, snažili jsme se odstranit přestupy na trasách, které využívají zejména školáci a studenti, například v úseku Bylnice – Vsetín – Valašské Meziříčí nebo Luhačovice – Uherský Brod – Uherské Hradiště – Staré Město,“* říká jednatel společnosti Koordinátor veřejné dopravy Zlínského kraje Martin Štětkář a pokračuje: *„V odpolední špičce jsme také vylepšili nabídku spojení v úseku Zlín – Vizovice, Hulín – Holešov, Uherský Brod – Bojkovice město a společně s Jihomoravským krajem v úseku Uherské Hradiště – Veselí nad Moravou.“*

Ve spolupráci s Ministerstvem dopravy se podařilo dosáhnout zkrácení cestovních dob z Kroměříže, Hulína, Holešova do Brna (v obou směrech) o cca 20–35 minut (cestovní doba Brno – Kroměříž bude 1 hodina 13 minut s jedním přestupem každou hodinu) a rozšíření spojení z Brna a Olomouce směrem na Uherský Brod a Bylnici (v obou směrech).

Co se týká autobusových linek, bude nově zavedeno přímé spojení na trase Uherské Hradiště – Otrokovice – Kroměříž (linky 165 a 175). Některé spoje linky 601 Vsetín – Velké Karlovice budou prodlouženy až na Bumbálku, odkud pojedou jako linka 979 přes Horní Bečvu do Rožnova pod Radhoštěm. Díky tomu budou turistické cíle v oblasti dosažitelné přibližně každou hodinu.

Vzniknou také nové spoje na linkách 120 a 130 v úseku Vsetín, Rokytnice – Vsetín, autobusové nádraží. Sloužit budou jako přípoje na ranní expresy do Prahy a večerní zpět. Na lince 231 bude přidán páteční posilový spoj ve 14 hodin v úseku Kroměříž – Holešov – Kroměříž, vznikne také nové dopolední spojení mezi Koryčany a Starými Hutěmi.

Na dálkových spojích ze Zlínského kraje do Brna, Olomouce a Prostějova (linky 931, 951, 953, 955, 971 a 972) bude dopravce nově garantovat bezbariérová vozidla. Mezikrajské linky 971 a 975 do Olomouce budou nově zastavovat na některých zastávkách v Moravskoslezském kraji, které dosud neobsluhovaly. Nejvýznamnější z nich bude zastávka Ostrava, Vítkovice, Dolní Vítkovice, kterou využijí cestující do práce i za kulturou. ■

Se všemi změnami jízdních řádů se lze seznámit na webu www.idzk.cz/jizdni-rady.

Kvůli výstavbě dálnice platí u Holešova omezení

Jan Vandíř

Vzhledem k postupujícím pracím na stavbě dálnice D49 v úseku Hulín – Fryšták bylo nutné od 8. listopadu částečně uzavřít křižovatku u obce Zahnašovice u Holešova. Zcela neprůjezdná je pak obsluha komunikace mezi Zahnašovicemi a Martinicemi (silnice Šindelnice), a to minimálně do konce roku 2023. Provoz mezi Žeranovicemi a Martinicemi zůstal zachován. Objízdná trasa pro všechna vozidla vede přes město Holešov, než bude vyřešena náhradní objízdná trasa pro vozidla s hmotností nad 7,5 tuny přes Strategickou průmyslovou zónu Holešov. ■

Kraj spouští nový dotační program pro lékaře

Soňa Ličková

Krajští radní schválili nový dotační program na podporu dostupnosti primární péče a dětské psychiatrické péče na území Zlínského kraje. Podporováno bude zřizování praxí tam, kde došlo k jejich předchozímu uzavření bez náhrady nebo tam, kde je oznámeno ukončení činnosti. Hejtmanství tím reaguje na nepříznivou věkovou strukturu praktiků pro dospělé i děti, ambulantních dětských psychiatrů a zubních lékařů. O podporu určenou na vybavení ambulancí mohou zájemci žádat od 21. 11. 2022 do 31. 8. 2026, nebo do vyčerpání finanční alokace. Pokračování na straně str. 6... →

Návštěvníků kraje je víc než před covidem

Soňa Ličková

Podle statistik cestovního ruchu za letošní 3. čtvrtletí zaznamenal turismus ve Zlínském kraji úspěch a překonal čísla z předcovidového roku 2019. Region mezi červencem a zářím 2022 navštívilo 313 342 návštěvníků, což je zhruba o 16 000 více než v roce 2019. Průměrná délka pobytu byla 3 noci. *„Současné výsledky jsou uspokojivé, ale jsme si vědomi náročnosti období, které přichází. Dá se předpokládat, že inflace a celková ekonomická situace zasáhne i cestovní ruch. Poskytovatelé služeb budou potřebovat každou podporu,“* říká náměstek hejtmana pro cestovní ruch Lubomír Traub. ■

Plánovaný obchvat má ulevit dopravě

Jan Vandíř

Ulevit přetížené dopravě v centru Uherského Hradiště a Starého Města má přeložka silnice II/497, která má mimo obydlené oblasti propojit uherskohradištskou místní část Jarošov s budoucí dálnicí D55 v místě mimoúrovňové křižovatky „Staré Město – sever“. Obchvat v délce pěti kilometrů hodlá společně s oběma městy postavit Zlínský kraj. Zástupci všech tří stran v sídle Zlínského kraje 14. listopadu podepsali deklaraci o spolupráci na přípravě a realizaci této dopravní stavby. Podpisem deklarace vyjádřily všechny strany svou vůli podílet se na společném financování stavby. ■

Hejtman Radim Holíš píská poločas. Jaké byly uplynulé dva roky?

autor: Soňa Ličková, foto: Jiří Balát

Vládnoucí koalice Zlínského kraje má za sebou první poločas. Od nástupu do role kapitána týmu uplynuly hejtmanovi Radimu Holíšovi dva roky. V rozhovoru pro Magazín21 hodnotí, jaká byla první půlka volebního období. „Daří se nám plnit naše cíle, a to i přesto, že nám práci zbrzdily covid, válka na Ukrajině, masivní zdražování energií, inflace a další faktory, které z pozice hejtmana těžko ovlivním,“ říká hejtman.

Ve vedení kraje jste uzavřel druhý rok, jak byste zhodnotil dosavadní působení současné koalice?

Podařila se řada důležitých věcí, a to díky dobré spolupráci s kolegy radními i krajským úřadem. Každých čtrnáct dnů zasedá krajská rada, která řídí a ovlivňuje chod kraje, pravidelně projednáváme čtyřicet až sedmdesát bodů. V chystaném koaličním prohlášení zhodnotíme první poločas a shrneme to nejdůležitější, co se nám podařilo. Přestože nám práci zbrzdily covid, teď válka na Ukrajině, masivní zdražování energií, inflace a další faktory, které z pozice hejtmana těžko ovlivním, daří se nám plnit naše cíle. Rada funguje jako tým.

Co pro vás byla doposud největší výzva?

Mojí každodenní výzvou je držet tempo. A opravdu těžkou chvílí jsem zažil v době nejsilnější vlny covidu, kdy mi vedení nemocnic v kraji oznámilo, že jsou na hranici kolapsu, protože už nemají další volná lůžka. Bylo mi jasné, že musím udělat nepopulární rozhodnutí, vystoupit před lidmi a požádat je, aby se nepotkávali. To byl jeden z nejtěžších momentů, které jsem v roli hejtmana zažil.

Je něco, co byste s odstupem času udělal jinak?

Na to, jak se vypořádat s epidemií nebo zvládnout příliv lidí, kteří prchají před válkou, neexistuje příručka. Nikdo vám neporadí, jak se v danou chvíli zachovat. Musíte jednat rychle a převzít zodpovědnost. Vždycky se ale rozhodujitak, jakmiradízdravýrozum, nazákladězkúšeností, po poradě s týmem a s ohledem na lidi. A tak je to, myslím, správně. Žádné z rozhodnutí, které jsem udělal, bych neměnil.

Vaším hlavním tématem je Krajská nemocnice Tomáše Bati ve Zlíně a její modernizace. Můžete říct, jak se posouvá projekt výstavby nového centrálního pavilonu?

Podařilo se mi sjednotit tři hlavní partnery. Konečně se shoduje vedení Zlínského kraje, nemocnice a zlínského magistrátu na postupu příprav rekonstrukce areálu krajské nemocnice. Není to rozhodnutí jednoho muže, teď máme společnou vizi. To je důležitý milník. Trvá to déle, než jsem čekal, ale postupujeme opatrně a zodpovědně. V lednu představíme studii, na které teď architekti usilovně pracují. V roce 2023 investuje krajská nemocnice do modernizace areálu historicky největší objem peněz. V prosinci navíc schvalujeme novou koncepci zdravotnictví, která počítá s obnovou ve všech našich nemocnicích.

Můžete to více rozvést?

Rozhodli jsme se poslat více peněz do oblastí, které byly dlouhodobě podfinancované. Jednou z nich je i zmiňované zdravotnictví. Krajským nemocnicím jsme na obnovu a modernizaci areálů vyčlenili na následující čtyři roky přes tři miliardy korun. Vsetínská i Kroměřížská nemocnice mají připravené rozvojové plány a teď potřebují peníze a budovat. Uherkohradištská nemocnice je v tomto směru o kousek dál, průběžně opravuje celý areál a další modernizaci připravuje. Zdravotnictví musí fungovat, a proto do něj hodláme

investovat. Nejen do budov, ale také do lidí, kteří tam pracují. Celá republika řeší nedostatek lékařů, a přestože jde o celostátní politiku a máme v tomto směru jako kraj velmi omezené možnosti, zavedli jsme řadu podpůrných projektů. Například dotační program na vybavení ordinací lékařů, vypsal jsem stipendia pro studenty medicíny, pracujeme na zřízení nových zdravotnických oborů na Zlínské univerzitě a zdravotnických školách.

Lidé chybějí i v dalších oborech. Ze Zlínského kraje často odcházejí za lépe placenou prací do jiných krajů, dá se tento trend zastavit nebo úplně změnit?

Pracujeme na tom. Tyto změny se ale projeví v budoucnu. Posílili jsme spolupráci s Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně a v příštím roce do nových projektů investujeme třicet milionů korun. Chceme udělat Zlínský kraj pro mladé atraktivní, nalákat sem studenty na progresivní obory, vybudovat tady centrum chytrých mozků a zvýšit tím i úroveň platů tak, aby nám lidé z kraje neodcházel. Zároveň podporujeme nově vznikající firmy a mladé podnikatele. Na to klademe velký důraz.

S atraktivitou kraje souvisí také plynulá doprava a jeho dálniční napojení na další části republiky. Na jakých stavbách se aktuálně pracuje?

Pomohli jsme rozhybat stavby klíčových cest. V případě dálnice D49 z Hulína do Fryštáku se sluší říct, že stavbu neplatí kraj, ale stát. Rozběhla se po dlouhých třinácti letech a troufám si tvrdit, že jsme se o to jako kraj výrazně zasadili. Předcházelo tomu nespočet jednání. Teď prosazujeme výstavbu části mezi Fryštákem a Zlínem. Naším úkolem ale není „jen“ opravovat krajské cesty, ale také vyjednat a urychlit projekty státu, tedy Ředitelství silnic a dálnic, které jsou důležité pro celkovou dopravní infrastrukturu kraje. Usilovně se nyní pracuje také na stavbě D55, která náš kraj přiblíží k Vídni. Na jaře příštího roku pak začnou práce na Palačovské spojnici, která významným způsobem ovlivní dopravní situaci ve Valašském Meziříčí. Řešíme také opravu nádraží ve Zlíně a s tím spojenou modernizaci trati Otrokovice – Zlín – Vizovice, její elektrizaci a vybudování druhé koleje v úseku mezi Otrokovicemi a Zlínem. Doprava je klíčová, takže v tlaku, který vyvíjíme na urychlení staveb, polevovat rozhodně nebudeme.

„Zdravotnictví musí fungovat. Hodláme investovat nejen do budov, ale také do lidí, kteří tam pracují.“

Jakou největší výzvu má před sebou Zlínský kraj v následujících deseti letech?

Peníze. Od toho se odvíjí, kolik můžete investovat do modernizace, inovací a rozvoje kraje. Stárne nám populace, mladí lidé nám odcházejí z kraje pryč, chybí nám lékaři. To všechno jsou obrovské problémy, se kterými se kraj potýká. A proto musíme vybojovat od státu lepší přerozdělení peněz pro Zlínský kraj. Systém v přepočtu státního příspěvku na obyvatele je nespravedlivý a náš kraj patří mezi tři nejhůře financované. Upozorňuji na to při každém jednání s hejtmany a vládou. Pokud by to tak zůstalo dál, po roce 2025 se budeme rozhodovat, které služby zavřeme a co necháme fungovat. S tím se nesmírím a udělám všechno pro to, aby k tomu nikdy nedošlo.

Prozradte na závěr, dáváte si nějaká novoroční předsevzetí?

Předsevzetí si nedávám, jsou to spíše výzvy. Denně jezdím krajem, setkávám se s lidmi, poznávám všechna místa, volné soboty jsem měl letos jen tři. Proto jsem si dal letos výzvu sportovní, že i v tomto nabitém hejtmanském programu se budu udržovat ve formě. Na začátku roku jsme k tomu s Petrem Vabrouškem vyzvali celý kraj. A já mám splněno. Podařilo se mi naběhat přes devět set kilometrů a ve formě bych se rád udržel i příští rok. Všem čtenářům Magazínu21 přeji, aby si našli to, co je nabíjí a dělá šťastnými, byli zdraví a udržovali se fit. Všechny nástrahy života se tak zvládají líp. ■

Kroměřížská nemocnice podporuje přirozenost porodů

Veronika Slaměnová

Téměř dva roky vede Gynekologicko-porodnické oddělení Kroměřížské nemocnice primář Lukáš Vacula. Spolu se svým týmem vytváří podmínky pro co nejpřirozenější průběh porodu, který řídí především žena sama.

Významným krokem bylo otevření nových porodních sálů, které nabízejí tři velkoryse řešené porodní boxy. Ty jsou bezbariérové a disponují toaletou a prostornou sprchou, jeden box navíc vanou relaxační a jeden vanou určenou k porodům do vody.

„Máme také odpočinkovou místnost pro tatínky, jejichž přítomnost u porodu maximálně vítáme a jsme rádi za jejich aktivní zapojení. A to nejen v případě mužů, ale i jiných doprovázejících osob,“ uvedl primář Vacula.

Na oddělení se provádí také respektující císařský řez, při němž maminka aktivně asistuje při vytažení miminka z dělohy. „Není problém porod do vody či chycení porozeného miminka přímo tatínkem. Nastal u nás také rozmach ambulantních porodů, které jsou pro mnohé ženy vítanou možností. Nebráníme

se ani porodům koncem pánevním či přirozeným porodům po dříve prodělaném císařském řezu,“ popsal primář. Nastávající maminky mohou zvolit jakoukoliv polohu, k dispozici mají také například závěsný systém, bylinnou napáčku nebo mohou využít fyzioterapeutické metody. ■

Kraj spouští nový dotační program pro lékaře na vybavení ambulancí

Pokračování ze strany 3

6

„Věková struktura lékařů v primární péči je v kraji alarmující, šestašedesát procent praktických lékařů je starších padesáti let, v řadě míst je to výrazně více nad touto hranicí. Ukončení praxí bez náhrady je pro pacienty i dotčený region obrovský problém a nejistota. Pacienti jsou totiž nuceni obvolávat desítky lékařů, aby je vzali do péče, problém tím vzniká i zaměstnavatelům,“ vysvětlila Olga Sehnalová, náměstkyně hejtmana pro zdravotnictví.

Systém generační obměny zdravotníků je podle ní ze strany státu naprosto nedostatečný. „Jde o dlouhodobě přehlížené, nicméně zcela zásadní téma, které nelze ignorovat. Proto

musíme bez ohledu na stát na situaci reagovat i my, jako kraj, pokud nechceme pouze přihlížet rozpadu primární péče. Potřeba ošetřit pacienty se omezením dostupnosti nesníží, ale o to více zatíží jak zbytek ambulancí, tak nemocnice. Podáváme tímto programem pomocnou ruku státu a zdravotním pojišťovnám, které jsou primárně odpovědné za síť zdravotnických zařízení v České republice. Pokud ale pojišťovny nemají s kým péči pro své klienty nasmlouvat, dostupnost sítě má trhliny, na které doplácí v první řadě pacienti,“ dodala Olga Sehnalová.

Výše dotace bude činit maximálně 70 procent uznatelných nákladů. Praktičtí lékaři si

mohou požádat až o 250 tisíc korun, zubaři o 500 tisíc korun a ambulantní dětská psychiatrie o 150 tisíc korun. Kraj na tříletý program vyčlenil zatím 3 miliony korun. Podmínkou pro žadatele je udržitelnost praxe po dobu 15 let v systému zdravotního pojištění a podílení se na lékařské pohotovostní službě v kraji. ■

Cyrilometodějská stezka získala mezinárodní ocenění za design v cestovním ruchu

Jan Vandíř

Mezinárodní porota ceny BIG SEE udělila 27. října ve slovinské Lublani Cyrilometodějské stezce – Kulturní stezce Rady Evropy Hlavní cenu v kategorii Kreativní příběh jako zážitek a Cenu za design v cestovním ruchu v kategorii Kreativní příběh a identita jako zážitek.

„Těší mě, že jsme po certifikaci Radou Evropy, kterou jsme obdrželi v loňském roce, dosáhli dalšího mezinárodního ocenění, tentokrát v oblasti designu. Je to potvrzení toho, že budovat stezku inspirovanou příběhem a odkazem sv. Cyrila a Metoděje jako produkt šetrného kulturního cestovního ruchu

má v dnešní době smysl,“ řekl Lubomír Traub, náměstek hejtmana Zlínského kraje a předseda sdružení Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje (na snímku).

O týden dříve se Cyrilometodějská stezka představila v Evropském parlamentu ve Štrasburku, kde se právě konalo plenární zasedání. Výstava informovala o kulturním dědictví, turistických cílech a trasách, ale i o záměrech dalšího rozvoje stezky. „Byl jsem mile překvapen, jakou pozornost výstava v Evropském parlamentu vzbudila. I to nás utvrzuje, že jdeme správnou cestou,“ doplnil Lubomír Traub. ■

Těm, kdo doma pečují o své blízké, se dostalo uznání

Helena Mráčková

Představitelé Zlínského kraje ocenili šest žen, které se v domácím prostředí starají o blízkého člověka, jenž z vážných zdravotních důvodů potřebuje pomoc druhých. Vyznamenány byly Jana Pařenicová z Luhačovic, Zdeňka Příhodová a Veronika Pernická z Valašského Meziříčí, Mgr. Mariana Zedníková z Pohořelic, Anna Vajdíková ze Zašové a Leona Zimčíková z Bojkovic.

„Všichni, kdo byli oceněni i nominováni, si zaslouží ohromné poděkování a úctu. Jsou to obětavé a silné osobnosti, které mají náš obrovský obdiv a respekt,“ řekl hejtman Radim Holíš.

Statutární náměstkyně Hana Ančincová, zodpovědná za sociální oblast, vyzdvihla významný přínos, který má zajištění péče

doma nejen pro pečovaného a jeho rodinu, ale pro celou společnost. *„Nejde jen o zachování sociálního kontaktu, který přispívá k duševní pohodě člověka, ale také o to, že si členové rodiny i okolí utvářejí vědomí sounáležitosti i úctu k člověku ve všech životních etapách, což velmi potřebujeme,“* zdůraznila Hana

Ančincová, která letos navrhla, aby kromě tří řádných ocenění byla udělena i tři mimořádná: *„Rozhodli jsme se poukázat i na další úžasné lidi, kteří pečují na úkor svého pohodlí a žijí všude okolo nás. Chceme touto anketou přispět k jejich zviditelnění a morální podpoře,“* dodala náměstkyně. ■

Kraj chystá obnovu vozového parku, chce koupit elektromobily

Jan Vandík

Celkem 58 elektromobilů hodlá koupit Zlínský kraj pro potřeby krajského úřadu a svých příspěvkových organizací. Z toho 45 vozidel bude pořízeno jako náhrada za stávající automobily se spalovacími motory, které jsou zastaralé, a budou proto vyřazeny a ekologicky zlikvidovány. Součástí projektu je také pořízení 57 dobíjecích stanic.

„Průměrné stáří měněného vozového parku je 18 let. Jeho modernizací a zejména zajištěním podílu vozidel na alternativní pohon vycházíme vstříc budoucím požadavkům evropské a národní legislativy v oblasti udržitelné dopravy. Zároveň tím samozřejmě

přispějeme ke snížení emisí z dopravy, hlavně v městském provozu, kde organizace auta převážně používají k zajištění svého provozu. Kraj rovněž dosud instaloval fotovoltaické panely na objekty, kde se všechna vyrobená elektřina spotřebovává, a tyto zkušenosti zúročí u dalších objektů, kdy bude fotovoltaiku doplňovat o nabíjecí stanice, aby byl provoz elektromobilů pro naše organizace co nejúspornější,“ sdělil náměstek hejtmána Lubomír Traub.

Pořízené elektromobily budou určeny hlavně pro potřeby příspěvkových organizací z oblasti kultury, sociálních služeb a školství. Pro krajský úřad budou zakoupeny 3 vozy.

Náklady na pořízení elektromobilů a dobíjecích stanic jsou vyčísleny na 53,4 milionu korun. Kraj hodlá pro nákup využít finanční prostředky z Národního programu Životní prostředí v rámci Národního plánu obnovy. Z něj chce získat 22 milionů korun. ■

Návštěva Dánska přinesla inspirativní poznatky pro praxi v sociálních službách

Jan Vandík

Delegace ze Zlínského kraje se v Dánsku seznámila s tím, jak v zemi funguje systém péče o seniory.

„Co se týká asistivních technologií, zajímali jsme se především o jejich certifikace, testování i následné využití včetně financování nákupu. Pozornost jsme věnovali rovněž vzdělávání sociálních pracovníků, financování sociálních služeb a propojení sociální péče se zdravotní péčí. Přivážíme si řadu cenných poznatků, které pro nás mohou být inspirací,“ řekla statutární náměstkyně hejtmána Hana Ančincová, zodpovědná za sociální oblast.

Členy delegace byli také zástupci Krajské nemocnice T. Bati ve Zlíně, Diakonie Česko-bratrské církve evangelické, Českého vysokého učení technického v Praze a Sociálních

služeb Vsetín, tedy organizací, které jsou ve Zlínském kraji aktivně zapojeny do pilotního projektu zavádění asistivních technologií ve zdravotnictví a sociální oblasti. ■

Zlínský Český červený kříž oslavil sto let

Helena Mráčková

V sídle kraje se setkali zástupci, spolupracovníci i podporovatelé Českého červeného kříže, aby si slavnostně připomněli 100. výročí založení této organizace ve Zlíně Marií Baťovou. Pracovníkům i dobrovolníkům ČČK přišli za kraj poblahopřát hejtman Radim Holíš, náměstkyně pro zdravotnictví Olga Sehnalová i předsedkyně sociálního výboru zastupitelstva Alena Gajdůšková. Přítomen byl také prezident ČČK Marek Jukl, který zlínskou pobočku označil za jednu z nejstarších a nejlépe pracujících v republice a připomenul výrazné nasazení této humanitární organizace při povodních v roce 1997. Docent Jukl rovněž vyzdvihl zásluhy bývalé mnohaleté ředitelky zlínského oblastního spolku ČČK Anny Vařákové.

Anna Vařáková a Marek Jukl ocenili také práci Marty Rekové (uprostřed) z oddělení pro zvláštní úkoly

Hejtman Radim Holíš poděkoval Českému červenému kříži za všechno, co pro občany dělá. „V době covidové pandemie to byla zejména pomoc s očkováním a s šířením osvěty a nedávno také pomoc lidem utíkajícím před válkou na Ukrajině.“

Uvědomujeme si, že v Červeném kříži máme v celém území velkou oporu a velký poklad, partnera, na kterého je spolehnoutí,“ řekl hejtman. Během akce byli oceněni mnozí, kdo se angažují ve zdravotnické i sociální pomoci ČČK. ■

Střední školy se představily na veletrhu práce a vzdělávání

Jan Vandík

Přehlídka středních škol a vybraných firem Zlínského kraje nazvaná Veletrh práce a vzdělávání se uskutečnila 2. listopadu v Kongresovém centru Zlín. Žáci základních škol, jejich rodiče, kariéroví a výchovní poradci i další zájemci zde mohli získat informace o nabízených studijních oborech i o možnostech následného uplatnění v praxi. Akci uspořádala Krajská hospodářská komora Zlínského kraje.

„Potřebujeme, aby mladí lidé zůstávali u nás v kraji a neodcházeli nám jinam. Klíčové je, aby zde měli možnost atraktivního pracovního uplatnění a s tím samozřejmě úzce souvisí kvalitní nabídka vzdělávání. A to jim naše školy i naše firmy mohou zaručit,“ řekl hejtman Radim Holíš.

Na veletrhu se mimo jiné prezentovalo také Centrum kariérového poradenství Zlínského kraje. „Kariéroví poradci působící na školách mohou žákům a jejich rodičům významně pomoci při výběru vhodného studijního oboru. A právě těmto poradcům poskytuje centrum už pátým rokem metodickou podporu

a pomoc,“ uvedla radní Zlínského kraje pro oblast školství Zuzana Fišerová.

Akce se uskutečnila v rámci projektu „Implementace Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje II“. ■ www.zkola.cz.

Létající lektorka učí v několika školách zároveň

Helena Mráčková

Od letošního září působí ve Zlínském kraji Eileen Elisabeth Lacey, rodilá mluvčí, která kromě své rodné franštiny a angličtiny hovoří také španělsky a portugalsky. Francouzštinu vyučuje formou sdílených hodin s českými vyučujícími vždy týden v měsíci na jedné ze čtyř škol, mezi něž patří Gymnázium Zlín – Lesní čtvrť, Gymnázium Otrokovice, Gymnázium Jana Pivečky Slavičín a Základní škola Zlín, Kvítková...

„Konverzace s rodilou mluvčí přináší žákům nesporné vylepšení jazykových dovedností a velmi interaktivní a efektivní způsob, jak uplatnit znalosti v praxi. Angažmá ‚létající lektorky‘ současně v několika školách je zatím unikátní praxí nejen v rámci kraje, ale i České republiky,“ řekla radní pro školství Zuzana Fišerová s tím, že Zlínský kraj podpořil ve školním roce 2022/2023 tuto výuku částkou 285 tisíc korun.

Nápad se podařilo zrealizovat i díky pomoci města Zlína, který učitelce poskytl ubytování. „Eileen k nám přišla z dalekého tropického ostrova Réunion, jenž leží v Indickém oceánu a je francouzským zámořským departementem. Tam pracovala ve škole, která má part-

nerství s naším gymnáziem a myšlenka hlubší spolupráce vznikla při realizaci jednoho z projektů Erasmus+,“ sdělila Iva Adámková, koordinátorka projektu a vyučující na Gymnáziu Zlín – Lesní čtvrť. ■

Obnova památníku na Ploštině je před dokončením, první návštěvníky by měl přivítat na jaře příštího roku

Jan Vandíř

Ke svému dokončení postupně spěje jedna z největších a nejvýznamnějších investičních akcí Zlínského kraje do oblasti kultury v historii, a to obnova Památníku odboje na Ploštině. Investorem rekonstrukce za 151 milionů korun je Zlínský kraj, realizátorem Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně.

„Jde o poslední ze čtyř velkých investic z oblasti kultury, s nimiž kraj uspěl při žádosti o evropské dotace a na něž dohromady získal 380 milionů korun. Po rekonstrukci zámku Kinských ve Valašském Meziříčí, revitalizaci hospodářského dvora v Rymicích a vybudování Cyrilometodějského centra ve Starém Městě se tato čtveřice významných projektů v muzejnictví završí,“ upozornil Radim Holíš, hejtman Zlínského kraje.

Areál Ploštiny budou po kompletním dokončení staveb a terénních úprav již na jaře 2023 tvořit tři objekty spojené stezkami, které budou krajinářsky upraveny a v některých úsecích opatřeny informačními tabulemi.

„Nová Ploština bude jednou provždy mementem tragických událostí spojených

Stavba nové expozice na Ploštině, listopad 2022. Foto: odbor kultury KÚZK

nejen s tímto místem, ale i s okolními valašskými obcemi. Věřím, že se stane atraktivním místem pro školy a pomůže jim více přiblížit výklad dějin 20. století,“ řekla Zuzana Fišerová, radní Zlínského kraje pro kulturu a školství.

„Lidé obývající pasekářskou osadu na Ploštině byli nesmyslně a krutě zavražděni na samém sklonku války, kdy nacistické komando vypálilo celou osadu a v plamenech našlo smrt čtyřadvacet lidí nejen z Ploštiny,

ale i z dalších šesti okolních obcí. Další čtyři byli zabiti cestou, kudy německé jednotky projížděly. V následujících dnech se opakovaly podobné akty nenávislné msty také na bezbranných obyvatelích Prlova a Vařákových pasek. Popravy probíhaly ve Vizovicích i na Březině u Valašských Klobouk. Jen se štěstím unikla podobnému osudu Loučka. Také o těchto místech bude vyprávět nová expozice na Ploštině,“ doplnil Pavel Hrubec, ředitel Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně. ■

Osobnosti nemocnic Zlínského kraje převzaly ocenění

Jan Vandíř

Ve Zlíně byly oceněny výrazné osobnosti nemocnic Zlínského kraje, o kterých rozhodli sami zaměstnanci. Měli totiž možnost hlasovat v anketě „Osobnosti nemocnic Zlínského kraje očima kolegů a kolegů 2022“. Každá nemocnice umožnila všem svým zaměstnancům nominovat do konce září konkrétní jména do kategorií Lékař, Nelékařský zdravotnický pracovník a Nezdravotník. V dalším kole se během října uskutečnilo interní hlasování zaměstnanců.

„Nemocnice tvoří v první řadě lidé. Je to složitý organismus, kde všechny profese, zdravotnické i nezdravotnické, jsou důležité a musíme společně dobře fungovat, aby se mohli zdravotníci věnovat svému poslání, kterým je péče o pacienty. Oceňujeme ty, kteří mají respekt svých kolegů a kolegů, ať se jedná o lékaře, nelékařský personál nebo nezdravotnické profese. Všem chceme i tímto způsobem poděkovat za jejich práci pro občany,“ uvedla náměstkyně hejtmanky Olga Sehnalová. ■

Za zlínskou KNTB byli oceněni: **MUDr. Pavel Ulek, Martina Hvozdenková, Petr Beneš, Ing. Pavel Hruboš**, za Uherskohradištskou nemocnici: **MUDr. Arnošt Sobol, Ondřej Kozelek, Pavlína Gašparovičová, Pavla Sokolíčková**, za Kroměřížskou nemocnici: **MUDr. Ivan Pár, PhDr. Pavla Drábková, Ing. Radek Večerka, MUDr. Alois Ohlidal** a za Vsetínskou nemocnici: **MUDr. Martin Janáč, Bc. Bohdana Bambuchová, Mgr. Ing. Eva Kurtinová** a **MUDr. Jana Slováčková**.

Letošní ocenění nejzajímavějších PROJEKTŮ v rámci marketingové kampaně Created in Zlin. Foto: Archiv pořadatele.

Zlínský kraj – nejprogresivnější inovační prostředí republiky

Eva Štěrbová

S koncem roku končí i významný krajský projekt, který trval přes 3 roky. Vzdělávání, konference, komunikační kampaně Created in Zlin a Live in Zlin a další aktivity – to byl Smart Akcelerátor Zlínského kraje II. Od jeho startu v červenci 2019 jej z velké části naplňovalo Technologické inovační centrum – jakožto partner – za podpory Zlínského kraje. Hlavním cílem všech aktivit bylo co nejvíce rozšířit povědomí o inovacích v našem regionu.

„Akcelerátor“ na kraji běží už více než 6 let

Projekt měl svou první etapu už v letech 2016–2019. Nezačínalo se tedy od nuly, ale bylo z čeho vycházet. „Smart akcelerátor je pro nás důležitým projektem v oblasti rozvoje inovačního prostředí a podnikání. Klíčová je vzájemná spolupráce firem a partnerů inovačního ekosystému. V běžném životě se s výstupy našich aktivit setkávají podnikatelé, školy i občané,“ vysvětluje Martina Běťáková, RIS3 manažerka z Technologického inovačního centra (TIC).

Hlavní myšlenka vychází z krajské Regionální inovační strategie Zlínského kraje (RIS ZK), která je zaměřená na pokrok a je pravidelně aktualizovaná. „Na základě aktualizace strategie jsme vytyčili 4 domény specializace, ve kterých má kraj významný potenciál růstu a rozvoje – Inovace v konstrukčních činnostech, Polymery v cirkulární ekonomice, Informační, řídicí a bezpečnostní systémy a zcela nově vzniklá doména Progresivní design produktů, technologií a procesů,“ popisuje Martina Mitášová, krajská RIS3 koordinátorka. V poslední zmiňované doméně je Zlínský kraj lídrem v republice, a to díky Fakultě multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, organizaci Zlínský kreativní klaster, a především díky lokálním firmám, které mají mezinárodní respekt v oboru.

Smart Akcelerátor ZK II se ale nezaměřuje jen na spolupráci s Univerzitou Tomáše Bati. Neméně důležitou cílovou skupinou jsou i žáci středních škol. Těm v rámci projektu TIC nabízí vzdělávání v oblasti podnikání a kreativity. Na třech vybraných školách ve Vsetíně, Uherském Hradišti a Uherském Brodě byl pilotně ověřen kurz Podnikatelské akademie, ten v tomto roce už běží na dalších školách v kraji.

Vzdělávání mladých, ale i přínos pro lokální firmy

Snad nejdůležitější je spolupráce s podnikateli a jejich podpora v pro ně přirozeném prostředí. Přínosné je především mezioborové propojování, ať už firem z kreativních oborů, IT či letectví. Lokálním podnikům se projekt snažil pomoci hned několika různými formami – vzdělávacími aktivitami, semináři, setkáními s inspirativními osobnostmi nebo přímou finanční podporou. Například Vouchery asistence, které zprostředkoval přímo Zlínský kraj a díky kterým se povedly dílčí strategické projekty různých inovačních subjektů v kraji. V Uherském Hradišti takto voucher dopomohl ke vzniku kreativního HUB123, místa pro rozvoj, sdílení a setkávání všech podnikavců, kreativců a dalších činorodých lidí z regionu.

Letošní rok byl plný kampaní o kreativním duchu a dobrém životě v našem kraji, a co dál?

ZLINNOVATION, Created in Zlin, Live in Zlin – každá z těchto aktivit má jiné poselství, ale přesto se doplňují. Platforma ZLINNOVATION je symbolem komunikace a propojení, sdružuje 16 členů a nabízí všechny služby z inovačního prostředí na jednom místě, na jednom webu. Created in Zlin je oslavou tvůrčího ducha našeho regionu – jde o ocenění a prezentaci těch, jejichž kreativní produkty nebo služby vznikají ve Zlínském kraji. Nejnovější je emočně-datová kampaň Live in Zlin, která cílí na lidi mimo náš kraj a prezentuje jim deset benefitů kvality života u nás.

S koncem projektu ale rozhodně jeho aktivity nekončí, navazuje na něj třetí etapa. Co obsáhne? Zaměří se na získávání dat z území, na cirkulární ekonomiku, propojování studentů se zaměstnavateli či využití chytrých technologií a řešení pro rozvoj území. V plánu jsou také další ročníky konference ZLINTECH. ■

www.zlinnovation.cz
www.createdinzlin.cz
www.liveinzlin.cz
www.podnikatelskaakademie.info

Doma se vždy všechno zužitkovalo

autor: Helena Mráčková, foto: Jiří Balát

Vítězkou soutěže MONETA Živnostník roku 2022 ve Zlínském kraji a navíc ještě vítězkou doprovodné kategorie „Srdcař“ v téže soutěži se stala energická mladá maminka tří malých dětí MVDr. Zuzana Forejtková, majitelka „SUŠÍRNY Z POD RADHOŠŤA“. Zpracovávají zde ovoce a zeleninu, které se už nehodí pro prodej a skončily by v odpadu. Tady je však dokáží proměnit ve vynikající zdravé dobroty.

Hlavním kritériem soutěže je síla a hloubka podnikatelského příběhu. Kdy a jak se začal psát ten váš?

Pocházím ze statku v malé vesnici Vidče. Doma jsme ledacos chovali a pěstovali. Když jsem byla na veterině v Brně, onemocněla mi máma, ležela v nemocnici a nemohla chodit. To byl pro mě největší spouštěč, kam upřít pozornost. Začala jsem hledat možnosti, jak jí pomoci: zdravým jídlem, cvičením, detoxikací. Vzdělávala jsem se v této oblasti a informace se mi začaly skládat. Veterinární medicína mi také hodně dala, díky biochemii, biologii, anatomii. Imunologické procesy jsou u zvířat a lidí podobné. K tomu jsem studovala rehabilitaci, protože maminka potřebovala hodně cvičit. Co jsem se takto naučila, to jsem hned zúročovala i tím, že jsem si už na vysoké škole vydělávala: Měla jsem studio v Brně a jedno malé i doma ve Vidči. Všechny peníze jsem zase investovala do vzdělání, abych se dozvěděla co nejvíc o tom, jak psychika ovlivňuje tělo, a naopak. Seznámila jsem se s různými naukami. Když jsem končila veterinu, měla jsem jasnou vizi, že chci vytvořit centrum zdraví, které má široký sociální přesah.

Byly začátky těžké, nebo šlo všechno hladce?

Šla jsem po malých krůčcích a vše souviselo s tím, jak se vyvíjela komunita lidí, kteří té vizi spolu se mnou věřili. Když jsme v roce 2010 v Rožnově začali s projektem Centrum komunitní život, neměli jsme vlastní prostory a stěhovali jsme se po podnájmech. Neměla jsem žádné peníze, protože všechno, co jsem si předtím vydělala, jsem zase hned dala do vzdělání. Díky skvělým bankéřkám, které zaujal projekt sociálního podnikání, jsem dostala úvěr a v roce 2015 se mi podařilo koupit objekt bývalé restaurace. Byl z části úplně zanesený odpadem a strašně jsme si tady mákli. Moji rodiče i lidé, kteří se těšili na projekt, sem chodili uklízet, oklepávat omítky. Cvičili jsme v sále, do kterého při dešti tekla voda, my ji chytali do kbelíků, ale museli jsme cvičit, aby bylo z čeho zaplatit splátku úvěru. V té době jsem také poznala svého báječného manžela. Spolu jsme rozebrali střechu a začal mi pomáhat

Ten nápad se sušírny se zrodil jak?

Zjistili jsme, že velká část ovoce v supermarketech se vyhazuje, protože nesplňuje předepsané normy velikosti nebo vzhledu. Byla jsem zvyklá z vesnice, že se zužitkuje všechno. To hezké se dá na stůl, ostatní se zmoštuje, nechá zkvasit a tak. Začínali jsme na obyčejné sušičce, jakou mají lidé běžně doma, a s mužem jsme po nocích zkoušeli vymyslet různé recepty. Zároveň jsme zjišťovali, jak rozjet sociální podnikání, který by poskytl pracovní příležitost lidem s určitým zdravotním postižením. Po mnoha administrativních peripetiích se to podařilo a stali jsme se zaměstnavatelem na chráněném trhu práce.

Co to obnáší?

Zaměstnáváme 20 postižených osob. Od státu dostáváme 70 procent nákladů na jejich mzdy formou dotace. Ale musíme počítat s tím, že naši zaměstnanci mají vysokou chybovost. Pracují u nás například lidé s psychiatrickými diagnózami, jejichž výkonnost výrazně kolísá. Když se necítí fit, je pak nutné, abychom nasmlouvané zakázky doháněli po nocích v rámci rodiny. Zase ale vidíme, jak výrazně se mnohým zlepšil zdravotní stav tím, že můžou pracovat: získají sebevědomí, očividně rozkvetou, život jim to v dobrém změní. Když byl covid, velmi citlivě reagovali na špatné zprávy, prohlubovalo to jejich úzkosti. Navíc byly zakázané trhy, a tak jsme neměli možnost odbytu. Velké obchody vyhazovaly obrovské množství ovoce a my jsme v jednom kole sušili, ale neměli kde prodávat. Ta doba s sebou přinesla řadu paradoxů. Teď už máme i kamenný obchod a začínáme krásný boom. Lidé o nás vědí, když má někdo přebytek ovoce ve svém sadu, zavolá, ať si přijedeme posbírat, to nás těší.

Mají lidé zájem o sušené ovoce?

Mladí, zvláště ti z města, mají rádi křízaly a vůbec zdravé mlsání. Moje věková kategorie upřednostní sušené ovoce z rožnovského sadu „s příběhem“ a o deset korun dražší než nějaký neznámý čínský produkt. Navíc mladší

generaci oslovuje i sociální aspekt, který rádi podpoří.

Sušárna je ale jen součástí širšího Centra Zdravého Já, v němž se toho děje víc...

Ano, sušárnu dotujeme z jiných aktivit: Velmi oblíbené je například naše vegetariánské bistro. Dále pronajímáme část objektu na fyzioterapii, různá školení či odborné semináře. Jedním z našich neziskových projektů je komunitní zahrada, kde mají lidé z paneláků možnost si na malých záhoncích pěstovat vlastní zeleninu. Osvědčila se také „veřejná lednice“, do které občané nosí suché pečivo, skořápky nebo jiné potravinové přebytky, aby se nevyhazovaly a mohly být dál využity třeba pro slepice.

Do jaké míry vás ohrožují ceny energií?

S napětím očekáváme, co s námi udělají. Vše nám jede na elektřinu a už teď na začátku listopadu máme pětinasobek ceny oproti loňsku. Pokud se nám nepodaří získat podporu, hrozí, že přestaneme sušit. Potřebovali bychom mít sušárnu na dřevo.

Na rukou máte tříměsíční miminko a doma dvě další malé děti. Dá se při takové vytíženosti podnikat?

Drží mě super rodinné zázemí a také to, že o sušárnu se stará a plně mě zastupuje skvělá vedoucí – Hana Fojtášková, která za mě i převzala cenu. Já tady figuruji svým jménem a titulem „srdcaře“, ale projekt funguje díky lidem, kteří v něm našli smysl i své místo pro seberealizaci a podpořili ho.

Co potřebuje člověk k tomu, aby zdárně podnikal? Co je podstatou úspěchu?

Musí mít přesvědčení, že dělá dobrou věc. Musí řešit kroky, které postupně přicházejí a nesmí se zastavit. Sama jsem celou dobu neměla peníze a přišlo hodně kolizí, kdy jsem musela se sklopenou hlavou žádat o pomoc. Vždy se to podařilo nějak překlenout. Odvaha a pracovitost, to je důležité. ■

www.vyrobkyspribehem.cz

Zaměstnanci krajského úřadu vysadili 700 mladých dubů a lip

Autor a foto: Soňa Ličková

Na motyku odměřit vzdálenost, vyhloubit jamku, usadit sazenici, přihrnout hlínu, přišlápnout. Tento postup zopakovali zaměstnanci Krajského úřadu Zlínského kraje zhruba sedm set krát. Právě tolik mladých dubů a lip vysadili na mýtině u Otrokovic v závěru října, kdy pomáhali lesákům se sázením stromů. Akci zorganizoval krajský úřad ve spolupráci s Lesy ČR.

Zalesňovací akce pořádají Lesy ČR od roku 2019, a to jak v rámci Dnů za obnovu lesa, tak při menších akcích, které připravují s firmami či skupinami zájemců. Den před říjnovým státním svátkem se zapojila i čtyřicítka zaměstnanců krajského úřadu. „Akce ZASAĎTO, jak jsme ji nazvali, vzbudila mezi zaměstnanci zájem a mnozí dorazili i se svými dětmi, které měly prázdniny. Je to jedna z akcí, jíž se hlásíme

ke společenské odpovědnosti,“ vysvětlila ředitelka úřadu Jitka Hlavačková.

„Zapojením se do projektu dáváme jasně najevo, že nám není lhostejné prostředí, ve kterém žijeme a v němž budou vyrůstat další generace,“ doplnila statutární náměstkyně hejtmana Hana Ančincová, zodpovědná za oblast životního prostředí.

Na ploše u Otrokovic budou nové duby a lípy růst minimálně dalších sto let. „Nahradily jasany, které postihlo houbové onemocnění, trpí tím lesy napříč republikou. A právě proto jsme se rozhodli vysadit jiný druh listnáčů,“ objasnil ředitel oblastního ředitelství jižní Moravy Lesů ČR Libor Strakoš s tím, že přímo ve Zlínském kraji se letos podobných akcí na obnovu lesů uskutečnilo asi patnáct. ■

Prezident republiky udělil státní vyznamenání šesti osobnostem ze Zlínského kraje

Soňa Ličková

V den státního svátku vzniku samostatného československého státu 28. října předal ve Vladislavském sále Pražského hradu prezident republiky Miloš Zeman 78 státních vyznamenání. Mezi vyznamenanými bylo i šest osobností ze Zlínského kraje. Slavnostního večera se zúčastnil také hejtmán Radim Holíš s manželkou.

Prezident propůjčil Řád Bílého lva vojenské skupiny I. třídy, in memoriam armádnímu generálovi inženýru Vojtěchu Borisi Lužovi za mimořádné zásluhy o obranu a bezpečnost státu a vynikající bojovou činnost. Řád Bílého lva vojenské skupiny I. třídy, in memoriam propůjčil také plukovníku ve výslužbě Josefu Stehlíkovi za mimořádné zásluhy o obranu a bezpečnost státu a vynikající bojovou činnost.

Prezident republiky dále udělil Medaile Za hrdinství, in memoriam Jaroslavu Filovi a Marku

Na snímku hejtmán Radim Holíš s pozůstalými Jaroslava Fily a Marka Vrby, zesnulých dobrovolných hasičů, kteří zahynuli při výbuchu rodinného domu v Koryčanech 15. září 2021. Medaile Za hrdinství, in memoriam převzal z rukou prezidenta na Pražském hradě republiky nejbližší příbuzní

Vrbovi za hrdinství při záchraně lidských životů a značných materiálních hodnot. Medaili Za zásluhy I. stupně obdržel lékař Pavel Stodůlka za zásluhy o stát v oblasti vědy a Medaili Za zásluhy I. stupně, in memoriam prezident udělil také Ivaně Trumpové za zásluhy o stát.

„Bylo mi ctí zúčastnit se tak slavnostního ceremoniálu. Mezi vyznamenanými byla řada lidí s výjimečnými zásluhami o náš stát i silnými životními příběhy. Čest památce těch, kdo už nejsou mezi námi!“ řekl hejtmán Radim Holíš. ■

Do kin vstupuje pohádka Největší dar natočená na Valašsku

Soňa Ličková

S prvním prosincovým dnem vstupuje do kin filmová pohádka Největší dar, která vznikla na Valašsku. V hlavních rolích se představí Sabina Rojková, Zuzana Slavíková, Boleslav Polívka, Jiří Dvořák, Petr Vančura, Radek Melša nebo Veronika Valíčková.

Film vznikl pod taktovkou režisérského dua Daria Hrubá a Marta Gerlíkové Santovjákové. Hudbu složil a některé písně nazpíval nedávno zesnulý zpěvák a skladatel David Stypka. Pohádka je tak věnována jeho památce. Audiovizuální dílo podpořil také Zlínský kraj částkou 1 milion korun. Režisérky Marty Gerlíkové (na snímku dole) jsme se zeptali:

Proč by si pohádku diváci neměli nechat ujít?

Protože je naše. Z velké části se natáčela ve Zlínském kraji. Je plná našich krásných exteriérů a také lidí z našeho kraje. Věřím, že mnoho míst naše diváky inspiruje k výletům s rodinou. Někteří se také poučí nebo zavzpomínají. Největší dar je pohádka, která si na nic nehraje a já si myslím, že takové mají naši diváci nejraději.

Jak vznikl nápad natočit film na motivy slovanské mytologie?

Slovanské božstvo bylo jasnou volbou. Napadlo mě v době, kdy jsem po premiéře prvního filmu Děda zvažovala, o čem asi by pohádka mohla být. Z okna svého domu vidím z dálky Radhošť. To bylo první vodítko.

No a pak také moment, kdy jsem stála na zahradě, byly nakvetené stromy a začalo sněžit. U nás se každoročně vynáší Morena, tak jsem si v tu chvíli říkala, jestli ji v tom potoce „utopili“ správně.

Kde všude se ve Zlínském kraji natáčelo?

Největší roli v pohádce dostalo Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Dále jsme pak natáčeli v Usedlosti na Sihle ve Velkých Karlovicích, která patří manželům Ševčíkovým. Nemůžu opomenout scénu „božské slavnosti“ v Podlesí u Valašského Meziříčí nebo skalní útvar Medůvka. Nechyběla ani chalupa v Novém Hrozenkově, tam ve filmu bydlela Morena. Pustevny a okolí sochy Radhoště. V Lačnově jsme natáčeli šafrány, no a tak bych mohla jmenovat další a další

místa, kde jsme nabírali různé záběry přírody, které se v pohádce objeví. ■

Luštěte a vyhraďte s Magazínem21

Tři vylosování řešitelé získají ... dokončení v tajence.	VY-VSTÁVAT (KNIŽ.)	OMAKÁNÍ	MÁK (SLOVEN.)	SNÍŽENÝ TÓN A	ROD MRA-VENCŮ	1. díl tajenky	PLATIDLO THAJSKA		JAPON-SKÝ FYZIK	ČÁST MOLEKULY	VELIKÁN	MILENEC (ZAST.)	NITRID TANTALU	DÍVČÍ JMÉNO
	TOMÁŠ A ADOLF (DOM.)							PŘIKY-VOVATI						
	SEVEŘANKA													
NATRÍT TUKEM								POHOVKA						
								AMERICI-UM (ZN.)						
LÉPE (OB.)				OTEC OBY-VATELE DOLINY										
				JARMO										
365 DNŮ			JARINA					SKRB-LICTVÍ					2. díl tajenky	KRAVÁLY (OB.)
			3. díl tajenky											
PŘED-LOŽKA		ZIMNÍ HRY (ZKR.)								FILMOVÁ HVĚZDA				
		JAPON. SLAMÁK												
JAPONSKÁ HORA											ČÁST DVERÍ	LIDOVÝ SOUHLAS OKRASNÁ ROSTLINA		
	DÁMSKÝ KLOBOU-ČEK	INIC. HER. RŮŽKA												
	EDUARD (DOM.)				SPZ TEPLICE					DRUH TKANINY				
										HLEN				
PULZOVAT						ADE-NOSIN (ZKR.)	ŘEKA	ŽENSKÉ JMÉNO		NEČASY				
										OTEC (KNIŽ.)				
STRÁVITI SPANÍM									OLIN (ZDROB.)					
									INICIÁLY PANENKY					
KAPR (RUS.)						DORUČI-TI PO-KLADNY								
POLY-NESKÝ OSTROV						STŘEŠNÍ SVOD				OPĚT				AMPERA, ANAA, ATAGO, ATTA, KARP, LONAS, TODA

V minulém čísle jste mohli získat rodinný poukaz **Na návštěvu Muzea Kroměřížska** (tajenka). Mezi správnými řešiteli byli vylosování výherci Radim Burýšek ze Žlutavy a Marcela Králíková ze Vsetína. **Gratulujeme!** Vyluštěnou křížovku se svou adresou a telefonickým kontaktem nám doručte do 10. prosince na adresu: Oddělení komunikace a vnějších vztahů, Krajský úřad, tř. T. Bati 21, Zlín, 761 90, na obálku pište KŘÍŽOVKA; nebo e-mailem na: Magazin21@kr-zlinsky.cz

Magazín21 se píše v Jednadvacítce, tiskne se v Graspu

Helena Mráčková

Od prosince 2005 vychází magazín Zlínského kraje. Původně pod značkou Okno do kraje, od září 2019 jako Magazín21. Obsah periodika vytvářejí zaměstnanci oddělení komunikace a vnějších vztahů, které je součástí odboru Kancelář hejtmana krajského úřadu, ve spolupráci s externí grafickou provádějí digitální sazbu. Magazín21 se tiskne ve společnosti GRASPO CZ, a.s.. Ve chvíli, kdy z Jednadvacítky přijdou tisková data, pracovníci Graspas připraví certifikované nátisky pro dobarvení v tisku, zakázka je nasvícena na tiskové desky, které se upínají do tiskového stroje, a kotouče „rotačky“ se můžou rozjet.

V GRASPU se však zdaleka netiskne jen Magazín21, vyrábí se tady mnohem širší spektrum polygrafických produktů. „Jako tiskárna se specializujeme převážně na off-setový plnobarevný tisk. Naši doménou jsou knihy v pevné vazbě. Zakládáme si na kvalitě a tiskneme i náročné zakázky pro celou Evropu. Všechny fáze výroby probíhají v naší společnosti, to znamená, že naše produkty

jsou ryze české,“ říká Štěpán Mudřík, výrobní technický ředitel firmy GRASPO CZ, a pokračuje: „Máme také vlastní řadu diářů, zápisníků a plánovačů, které každý rok doplňujeme o nové designy. Důležitý je pro nás ekologický aspekt: Tiskneme na certifikované papíry a letos jsme získali certifikát CO² Reducing,“ konstatuje Štěpán Mudřík.

Společnost GRASPO CZ, která vznikla v roce 1997, navázala na dlouhou tiskařskou tradici na Zlínsku, sahající až do roku 1918. Tehdy začal Tomáš Baťa vydávat týdeník Sdělení zřízení firmy T. a A. Baťa. Moderní budova ve Zlíně – Loukách, kde GRASPO sídlí, byla

postavena v roce 1975. Přestěhovaly se sem dosavadní provozy GRAFIE, respektive později Moravských tiskařských závodů.

Zlínská tiskárna GRASPO CZ má ve svém portfoliu mj. také například limitovanou edici knihy Slovánská epopej, velkolepého precizního díla českých řemeslníků, která zprostředkovává dokonale věrnou digitální podobu slavného cyklu obrazů Alfonse Muchy. Velkoformátová publikace vážící 12 kg byla vydána v omezeném nákladu 200 kusů. Z 90 procent byla vyrobena jako ruční práce s využitím offsetového tisku. ■

Velký úspěch slaví žáci 1. ZŠ Emila Zátorka Zlín, kteří obhájili vítězství v republikovém finále atletického čtyřboje v Opavě, kde tým mladších děvčat ze Zlína všechna kola vyhrál. Foto: Hana Vařáková

Klientům Domova pro seniory v Lukově na Zlínsku slouží nový handbike trenážer s virtuální trasou, kterou si mohou zvolit podle vlastního výběru. Pořízení stroje za 100 tisíc korun podpořil Zlínský kraj i další partneři.

Dvacetiletý akordeonista Martin Kot z Napajedel má za sebou nevidaný a v ČR ojedinělý úspěch. Na prestižní soutěži PIF Castelfidardo (Itálie), která je ve světě akordeonové muziky považována za naprostou špičku, obsadil druhé místo. V současné době je studentem Pražské konzervatoře pod vedením prof. Ladislava Horáka (oba na snímku).

V peruánské Limě se uskutečnilo juniorské mistrovství světa v plavání. Zúčastnili se i dva závodníci Plaveckého klubu Zlín, kteří studují ve sportovní třídě Gymnázia T.G.M. ve Zlíně. Mirek Knedla získal dvě bronzové medaile a Jana Příbylová obsadila ve finále 5. místo. Úspěšným závodníkům po jejich návratu osobně pogratuloval hejtmán Radim Holíš.

Představitelé kraje navštívili rodinné farmy ve Valašské Bystřici a na Kroměřížsku, kde se zajímali, jak se soukromým rolníkům hospodaří a s čím jim kraj coby zřizovatel středních zemědělských škol může být nápomocen.

MIKULÁŠ RALLY

3. 12. / Slušovice

V okolí Slušovic se pojede Mikuláš Rally, která obsahuje celkem 6 rychlostních zkoušek. Ty se pojedou na úsecích s názvy Dostihovka okruh, Bernardýnská a Mikulášská. Start soutěže bude v 10.30 hod. ze servisní zóny na letišti Bílá Hlína, cíl na stejném místě bude v 15.30 hod.

Více na www.rallysprintkopna.cz

TERČE KROMĚŘÍŽSKÝCH OSTROSTŘELCŮ

od 16. 12. / Kroměříž

V Muzeu Kroměřížska je připravena nová výstava, na které můžete zhlédnout téměř sedmdesát dřevěných malovaných terčů kroměřížských ostrostřelců. Součástí jsou také předměty přibližující činnost střeleckých spolků a krátký dokument.

Více na www.muzeum-km.cz

ŽIVÝ BETLÉM

26. 12. / Zlín

Na náměstí Míru ve Zlíně bude od 16. hod. k vidění příběh o narození Ježíše Krista, kdy jednotlivé postavy ztvární ochotníci z farnosti. Divadelní představení doplní tradiční české koledy a chybět nebudou ani živé ovečky.

Více na www.farnostzlin.cz

VÁNOČNÍ JARMARK

10. 12. / Rožnov pod Radhoštěm

V areálu Valašského muzea v přírodě si můžete 10. a 11. 12. od 9 hod. užít koledování, obchůzky lukek a čertů, cimbálovou muziku, pěvecké vystoupení i divadlo. Chybět nebudou výrobky z dílen lidových tvůrců.

Více na www.nmvp.cz

ZVONKY DOBRÉ ZPRÁVY

18. 12. / Ratiboř

Zvonky Dobré zprávy je netradiční hudební soubor, který hraje na ruční a chórové zvonky. Hrát bude poslední adventní neděli v evangelickém kostele v Ratiboři, kde vystoupí i pěvecký soubor Moravské děti.

Více na www.zd.z.obeckaterinice.cz

VÁNOCE NA ZÁMKU

prosinec / zámek Lešná

Prožijte předvánoční čas na zámku Lešná u Valašského Meziříčí. Kromě nazdobených interiérů vás čekají dílničky, na kterých si můžete vyrobit adventní věnce, nazdobit baňky i upéct tradiční vánoční pečivo. Dílničky budou 3. 12., 10. 12. a 17. 12. vždy od 13 do 16 hod.

Více na www.muzeumvalassko.cz

TRADIČNÍ VÁNOCE VE VLČNOVĚ

10. 12. / Vlčnov

Vánoční atmosféru z dob našich babiček můžete načerpat ve Vlčnově, kde budou od 15 hod. chodit koledníci i mýtické postavy. Součástí akce budou i ukázky řemesel, ochutnávka tradičních pokrmů a hrát budou místní folklorní a cimbálové soubory.

Více na www.vychodni-morava.cz

VÁNOČNÍ KONCERT FILHARMONIE

22. 12. / Zlín

V Kongresovém centru ve Zlíně si můžete vychutnat legendární Českou mši vánoční Jakuba Jana Ryby v podání Filharmonie Bohuslava Martinů. Vánoční koncert pod vedením dirigenta Adama Sedlického začne v 19 hod.

Více na www.filharmonie-zlin.cz

OSLAVA MEZI RYBAMI

29. 12. / Živá voda Modrá

Poblíž Velehradu je unikátní prosklený tunel, který umožňuje nahlédnout do podvodního světa i v zimních měsících. Předsilvestrovská oslava mezi rybami nabídne od 10 do 16 hod. pohled na zimování ryb i výstavy a výukové programy.

Více na www.zivavodamodra.cz

KONCERT V KNIHOVNĚ

12. 12. / Zlín

Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně zve na vánočně laděné vystoupení zlínské folkové kapely Stromy. Akce začne v 18 hod. v kavárně ve 14115 BAŤOVĚ INSTITUTU.

Více na www.kfbz.cz

JAN MERTA – NEBOJ SE!

od 13. 12. / Zlín

Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně nabídne výstavu malíře Jana Merty. Ten si jako náměty pro svá díla vybírá předměty unikající běžné pozornosti, kterým přisuzuje nový obsah. Výstava představí průřez jeho tvorbou. Vernisáž ve 14115 BAŤOVĚ INSTITUTU začne v 17 hod.

Více na www.galeriezin.cz

PŮLNOČNÍ MŠE VE ŠTÍPĚ

24. 12. / Štípa

V kostele ve Štípě bude pro děti speciální půlnoční mše už v 15 hod. Ta tradiční půlnoční začne ve 23 hod. Těšit se můžete taky na novoroční koncert cimbálové muziky DANA J ze Strážnice, který bude 1. ledna od 18 hod.

Více na www.stipa.cz

VÝSTAVA DÁRKONOŠI

do 8. 1. / Uherské Hradiště

Dárkonoši. Od Ježíška po Santa Clause je název výstavy, kterou pořádá Slovácké muzeum. Přiblíží tradici vánočního obdarovávání i tajemné bytosti, které dárky přinášejí.

Více na www.slovackemuzeum.cz